ڤەنزوێلا و دوو تێبینی … زاهیر باهیر

ڤەنزوێلا ئەو وڵاتەی کە ڕۆژ بەڕۆژ بەرەو خراپتر دەڕوات و دواجاریش چاریکی نییە جگە لە ڕادەستبوونی خۆی نەبێت بە هێزی موعارەزەی ئێستا کە سەر بە ئەمەریکاو وڵاتانی ڕۆژاوایە و چارەنوسیشی تەسلیمبوونە بە سیاسەتی ئابوریی نیو-لیبراڵی ئەوان .
سەردەمی ‘هیگۆچافیز’ بەتایبەت تا ساڵانی 2009 و 2010 ڤەنزوێلا وڵاتێک بوو کە ژیانی هەرە زۆرینەی خەڵکەکەی لە هەموو ڕویەکەوە باشتر بوو نەك لە وڵاتانی دیکەی ئەمەریکای لاتین ، بەڵکو لە هەموو وڵاتانی دونیاش.
لەو وڵاتەدا بێکاری نەمابوو ، خویندن و چارەسەری نەخۆشی بەلاش بوو ڕێژەی بەی بەرکەوتنی خەڵکەکەی لە بەرانبەر دکتۆردا لە سای سیاسەتی نەوت دان بە کوبا لە بەرانبەر دکتۆرا، لە هەموو شوێنێکی دیکە کەمتر بوو، ڕێژەی مردنی منداڵانی ساوا و ئافرتانی دووگیان ساڵ بەساڵ کەم دەبووە، ڕێژەی نەخوێندەواری بە تەواوی هاتە خوارەوە تەنانەت ئەوانەشی کە تەمەنیان 80 ساڵ و لەسەر و ئەوەشەوە بوون فێری خویندنەوە و نوسین کران . ‘چافیز’ خۆی بە دوو پاسەوانەوە زۆر جار سەردانی شوێنە هەژارەکان و شوێنەکانی سەرکار و شوێنی دیکەی دەکرد تاکو بزانێت ژیانیان چۆنە و داخوازیشیان چیبە ، ئەمە جگە لەوەی هەموو ڕۆژانێکی یەکشەمەش بەرنامەیەکی لە ڕادیۆدا هەبوو بۆ پرسیاری خەڵکی و وەڵامدانەوەیان. وڵاتێك بوو کە بەندیی سیاسیان نەبوو.

بە تێپەڕینی وەخت و مردنی ‘چافیز’ و دواتریش لەکارکەوتنی کاسترۆ و مردنی، کە پایەیەکی گەورە بوو بۆ چافیز و ڕژێمەکەی هەروەها هاتنی قەیرانی ئابووریی و قوڵبوونەوەی کە ڕاستەوخۆ کاریگەری خۆی لەسەر وڵاتانی بەرهەمهێنی نەوت کە ڤەنزوێلاش یەکێك بوو لەیان، دانا ، ئیدی ژیانیش لەوە گۆڕا. بارودۆخی خەڵکی بەرەوخراپی ڕۆیشت ، بەتاڵە زیادیکرد ، ئاستی بژێوی و ژیانی هاووڵاتیانی هاتە خوارەوە ، تاوانکردن چووە سەرەوە تا ئەو ڕادەیەی کە ڤەنزوێلا بەو وڵاتانە دەژمێررێت کە زۆرترین هاووڵاتی تیادا دەکوژرێ و بەرەو خراپتریش دەڕوات.
لێرەدا دەبێت تێبینی ئەوەش بکەین کە چەندێك ئەم بارودۆخە لە خراپی و داڕامانا بێت ، ئەوەندەش لە بەرژەوەندی موعارەزیە کە زۆر

بە باشی و بە پشتی ئەمەریکا و میدیای ئەمەریکا و بریتانیا زۆر چاك ئەوەی کە ڕوویدا و ڕوودەدات ئەم موعارەزەیە وریایانە ، قەستییەوە و بەکاریهێنا تا ئەو ڕادەیەی کە زیاتر لە مانگێکە خەڵکانێکی زۆر دەکەونە سەر شەقامەکان و خۆپیشاندان و ناڕەزایی بەرانبەر بە حکومەتی هەنووکە ،دەردەبڕن و تا ئێستاش نزیکەی 100 کەس لەوەدا کوژراوە بە لە برینداربووان و گرتنی کەسانی دیکەو سەرکردەکانی موعارەزە . لە دوێنی شەوەوە ، 07/08 ، بارودۆخەکە بەرەو خراپتر ڕۆیشتووە پاش ئەوەی کە دەستەیەکی چەکداری ، کە من باوەڕم وایە ئەوە ناوکەکە بۆ دروستکردنی جەنگی ناوخۆ ئەگەر حکومەتی ئێستا دەست لەکار نەکێشیتەوە یاخود لانی کەم بانگەشەی هەڵبژاردنی گشتی نەکات، هەڵیان کوتایە سەر سەربازگەیەك .
لە هەفتەی ڕابوردوودا کە ڕاپرسی گشتی لەسەر هەموارکردنەوەی دەستوور و تەعدیلکردنی کرا بۆ زیادکردنی دەسەڵاتی دەوڵەت و سەرۆکی حکومەتەکەی، کە بەرەو دیکتاتۆرییەتی دەبات، ئەوەندەی دیکە بارودۆخەکە خراپتردەکات، هاوکاتیش سیاسەتی دووفاقەیی بێ شەرمانەی ئەمەریکا و بریتانیا بە تەواوی دەرخست .

ئەوەی کە ئاشکرایە دەستێوەردانی ئەمەریکایە لە کاروباری ناوخۆی ڤەنزویلا و یارمەتیدانی موعارەزە و توندکردنەوەی خەڵکەکەی لە ڕێگای میدیاوە دژ بە نیکۆلاس مادورو و حکومەتەکەی .
ئەمەریکا دەڵێت کە حکومەتی ئەوێ کۆنترۆڵی هەموو شتێکی کردووە و حکومەتێکی بیرۆکراسی، دیکتاتۆرییە و ڕێگا نادا کە موعارەزە بێتە سەر حوکم ئەمە لە کاتێکدا کە حکومەتی ئەوێش وەکو هەموو حکومەتە ” دیمۆکراتییەکانی ” دیکە لە ڕێگای هەڵبژاردنەوە جڵەوی دەسەڵاتی گرتۆتە دەست.
کاتێك کە ئەم هەڵوێستەی ئەمەریکا دەبینین، گەر بە ئاگا نەبین لە سەراپای سیاسەتی ئەمەریکا ، بەهەڵەدا دەچین و دەکەوینە داوەکەیانەوە. بەڵام کاتێك کە دەبینین تورکیا چی دەکات نەك هەر بە کورد بەڵکو بە سەرجەمی موعارەزەی ئەوێ و ڕاپرسیشی کرد لەسەر فراوانکردنی دەسەڵاتی و کردنی ڕەفتار فاشیانە و درێژکردنەوەی سەرۆکایەتیی ڕەجەب تەیب بۆ ساڵی 2029 و پەیوەندی گەرمی لەتەك داعش و ڕێکخراوە تیرۆریستەکانی دیکە و یارمەتیدانیان و زۆری تر لەمانە کەچی نە ئەمەریکا و نە بریتانیا، هیچیان سەرزەنشتیشیان نەکرد، ئیدی لەوەی گەڕێ کە دژایەتی بکەن و یارمەتی موعارەزەی ناوخۆی تورکیا بدەن و هانیانبدەن .

یاخود هەڵوێستی ئەمەریکا لە وڵاتانی کەنداو، بەتایبەت سعودییە

نەك هەر سادەترین دیمۆكراتیەت و ئازادیی لەوێدا نییە بەڵكو دەستی لە كوشتنی هەزارەها هاووڵاتی یەمەنی و وێرانكردنی خاكەكەشیانا، هەیە، ئەمە جگە لەوەی كە كارگەی دروستكەری گروپە تیرۆریستەكانی دونیایە ، لەگەڵ ئەوەشدا ئەمەریكا و بریتانی هیچی پێناڵێن، بگرە كەمەكیشی پێدەكەن و بارگە و كۆنتراكتی چەك و تەقەمەنی و تەیارەی جەنگیشی لەگەڵدا دەبەستن . لە هەڵوەستیانا بەرانبەر حكومەتی كینیاش كە لە هەڵبژاردنەكەی 2007 دا زیاتر لە 1200 كەس كوژرا و لە سەرو 2000 كەسیشەوە بریندار كران كەچی بۆ ئەمان ” یار باقی و سوعبەت باقی” بەردەوام بوو. هەر دوور نەڕۆین ئەمەریكا و بریتانیا هەردوكیان ، هیچ هەڵوەستێكیان بەرانبەر حكومەتی هەرێم نەبووە سەبارەت بەوانەی كە تیرۆركراون یا دەكرێن. ئەو ئەمەیە سیاسەتی دووفاقەیی بریتانیا و ئەمەریكا هەر لە بەر ئەمەش دەبێت زۆر بە ئاگاوە تەماشای هەڵوەستی دەستەوەردانیان یا هاریكاریان لەگەڵ هەر گروپێكی موعارەزەی هەر وڵاتێكدا، كە هەیە، بە هێزەكانی ڕۆژاواشەوە ، بكەین .

تێبینی دووهەم لەسەر ڤەنزوێلا ئەوەیە كە ئێمیش چووە ڕیزی ئەو زنجیرە وڵاتانەی كە لە لایەن چەپ و سۆشیالدیمۆكرات و حیزبە كرێكاریەكانەوە دەسەڵاتیان گرتە دەست. لەم بارەشدا ئەو ڕاستییەی جارێكی تر سەلماندەوە كە هەرچەند ڕادیكال و پەیامەكانت ، مانیفێستەت، مرۆڤانە و سۆشیالیستانە بێت، بە گرتنە دەستی دەسەڵات، وردە وردە ئەو دروشمانەت كاڵ دەبنەوە تا ئەو ڕادەیەی كە دەسەڵات دەمكەی دیكەی دەخاتە گۆڕێ كە دیكتاتۆریەت و كوشتن و گرتنی موعارەزەكەی دەبێت.
بە خاوەندارێتی كردنی دەوڵەتیی كەرەسەكانی بەرهەمهێنان و كۆمپانیاكان ، كە بە پرۆسەی كەرتی گشتی، واتە موڵكی گەل ناسراوە ، لەناو دونیای سیستەمی هەنووكەدا یا ئەوەتا دەبێت لەناو بچیت، یاخود خۆی ڕادەستی كاپیتالیزم بكات. هۆكارەكەش ئاشكرایە كە بەچی ، ئێویش هەرچەند دەوڵەتەكە بەناو ڕادیكاڵ و سۆشیالیست بێت بەڵام هێشتا بە سەدەها ئەڵقەوە بە سەرمایەداریی دونیاوە گرێدراوەتەوە و گەر لەو بازنەفدیە دەرچێت ، لە لایەن كۆمپانییە گەورەكان و دەزگە دراوییەكانەوە بە ئاسانی لووش دەدرێت.
ئەم ڕوداوو و ئەزموونەی ڤەنزوێلا مێژوویەكی درێژی هەیە كە هەر لە سەردەمی هاتنی بەلشەفییەوە لە ڕوسیا بۆ دەسەڵات، تا ئێستاش هەر بەردەوامە.

هەر ئەم هۆكارەش بوو كە بیردۆز، یا بیریارە ئەناركیستەكان

ل□سـ□رد□می مـارکس دا ز□ر ل□ خ□ب□اوان□ ج□د□لـی ئ□و□یـان ل□ گ□□ مارکس و هاو□□کانیان د□کرد ک□ س□شیالـیزم ل□ □□گای گرتن□د□ستی د□س□□ات□و□ جا ب□ ه□ر بیانو و پاساو□ك ب□ت، نای□ت□ کای□و□.
ئ□نارکیسـتـ□کان ب□ خ□لادان ل□م گـرفت□ و بن□ب□کردنـی د□سـ□□ات و ک□م□□ـی قـووچک□یی و چ□وساندن□و□، دژای□تـی ه□مـوو ج□ر□کـانی د□سـ□□اتیان کـردوو□ و د□ک□ن، باو□□یـان ب□و□ ه□بـوو□ و ه□ی□ ک□ د□ب□ت ه□موو شت□ک ل□لای□ن خودی خ□□ک□و□ خاو□ندار□تی ل□بکر□ت و خ□یان خاو□نی ب□یار□کانی خ□یان بن و خ□شیان ج□ب□ج□ک□ری بن ل□ □□گای کارکردن ب□ ه□ر□و□زیی و ژیانی ه□ر□و□زیان□و□ ، واتـ□ ب□ ک□م□□ـای□تیکردنی ه□مـوو شت□ـک و ب□شـداریکردنی ه□مـوو ک□سـ□ك و ل□پرسین□و□ش ل□لای□ن ه□مووان□و□.

زاهیر باهیر – ل□ند□ن
08/08/2017